

Anti-pest protocol

Koningin Julianaschool, Sint Philipsland

INHOUD

Voorwoord	Blz. 2
1. Inleiding	Blz. 3
Waarom een antipestprotocol? Plagen en pesten, wat is het verschil daartussen Voorbeelden van pestgedrag De betrokkenen	
2. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten	Blz. 7
3. Uitgangspunten bij ons Anti Pest Protocol	Blz. 8
4. Het Anti Pest Protocol van onze school	Blz. 9
Wat is de inhoud van het anti pest protocol Om welke maatregelen gaat het? Op weg naar een veilige school De SOVA training Vertrouwenspersonen binnen de school De rol van de Anti Pest Coördinator (APC)	
5. De belangrijkste regels van het pestprotocol	Blz. 16
6. Adviezen voor ouders	Blz. 17
7. Internetsites	Blz. 19
Bijlagen:	
1. Pestcontract	Blz. 21
2. Functieomschrijving Anti Pest Coördinator	Blz. 22

Voorwoord

Bij het herzien van dit anti-pestprotocol zijn we uitgegaan van onze missie en visie, zoals we die verwoord hebben in ons Schoolplan 2023-2027. Zoals onze missie, visie en onze kernwaarden uitgangspunten zijn voor het geheel van ons onderwijs, zijn ze dat ook voor de verschillende onderdelen ervan. Ook voor ons anti-pestbeleid.

In onze missie hebben we verwoord dat we de kinderen wijzen op een leven naar en uit Gods Woord. In het licht van Gods Woord en Wet is pesten een overtreding van het zesde gebod. Verder wijzen we in onze missie erop dat we de kinderen onderwijzen om een dienende plaats in te nemen in onze maatschappij. Pesten staat lijnrecht tegenover het innemen van een dienende plaats.

Bij het opstellen van ons Schoolplan 2023-2027 hebben we vier kernwaarden vastgesteld die het geheel van ons onderwijs moeten doortrekken. Duidelijk zijn hieruit de lijnen te trekken naar ons anti-pestbeleid.

1. Geborgenheid

- De geborgenheid in de Heere Jezus
- Een goede relatie binnen de kring van leerlingen en team
- Een gevoel van bescherming rondom leerlingen en team
- Respect voor ieders unieke persoonlijkheid als schepping door God
- Een gevoel van zekerheid voor iedereen binnen de school

2. Eigenaarschap

- Team en leerlingen als rentmeester binnen de scheppingsorde
- Verantwoordelijkheid in gedrag en omgang met de ander en het andere
- De leerkracht als een begeleidend onderwijzer
- Elkaar tot een hand en een voet zijn
- Zelfstandige rol van de leerlingen en binnen het team

3. Bloei

- Warmte en liefde zal leiden tot groei en bloei
- Groei en bloei (sociaal, cognitief, fysiek) wordt gegeven door de Heere God
- Juiste afstemming zodat elk kind kan groeien en bloeien
- Kansrijke onderwijsomgeving
- Oog voor talenten van hoofd, hart en handen

4. Betrouwbaarheid

- Benoemen wat we vinden
- Bespreken wat we willen
- Zeggen wat we doen
- Doen wat we zeggen
- Geven wat we beloven
- Transparant zijn in ons handelen

Het is van groot belang dat dit beleidsplan niet alleen qua theorie gedragen wordt door team, ouders en leerlingen. Het dient merkbaar, voelbaar en zichtbaar te zijn in de onderwijspraktijk van elke dag.

In het kader van goed burgerschap zien we het ook als beleid dat niet alleen binnen het schoolgebeuren, maar ook daarbuiten geïmplementeerd moet worden.

1. Inleiding

1.1. Waarom een anti-pestprotocol

Het team van de Koningin Julianaschool wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een omgeving waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten willen dit bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat in en om de school en een prettige werksfeer in de klas. In veruit de meeste gevallen lukt dit door (on)geschreven regels van het 'hoe gaan we met elkaar om' aan te bieden en deze te onderhouden. Ter preventie worden hier de lessen 'Kwink' voor ingezet. Deze lessen kunnen in verschillende leerjaren door de leerkracht zelf verder worden uitgebreid en afgestemd op de situatie van de groep.

Soms echter is het nodig om duidelijkere afspraken met de kinderen te maken. Eén van die duidelijke regels is dat kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat dat niet vanzelfsprekend gebeurt, geeft aan dat we het de kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken. Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest.

Daardoor kan een kind zodanig in de knoop komen, dat de regels van de school cq. van de groep niet meer in voldoende mate de veiligheid bieden of garanderen en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken.

Het is in dat geval van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in de groep is. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, wordt de veiligheid ernstig aangetast. Dit betekent dat wij als school pesten als ongewenst gedrag beschouwen en bereid zijn alles in het werk te stellen om pestgedrag aan te pakken. Van nog groter belang is preventie, zodat pesten wordt voorkomen.

3

In dit protocol is vastgelegd hoe wij het pestgedrag van kinderen benaderen. Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Kortom: wij zien pesten als een bedreiging voor de school als geheel, voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders en alle andere betrokkenen. Wij erkennen/herkennen pestgedrag en ondernemen actie ter voorkoming van pestgedrag.

1.2. Plagen en pesten: Wat is het verschil?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen maar ook pesten zijn. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend en/of vervelend wordt ervaren. Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering.

Plagen wordt pesten als de verhouding tussen de verschillende betrokkenen niet meer gelijkwaardig is. (zie hieronder over pesten)

We spreken van pestgedrag als het slachtoffer zich ongelukkig voelt omdat hij/zij:

- of stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag.
- of buitengesloten wordt van de sociale groep.

Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de verschillende betrokkenen.

De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus:

- het bedreigende
- het systematische
- het rolvaste karakter

Daarnaast zijn er kinderen die zich gepest voelen, maar niet daadwerkelijk gepest worden.

Te denken valt aan:

- Kinderen die elk grapje als aanval op zich persoonlijk gericht ervaren
- Kinderen die bij voorbaat elke daad/reactie van medeleerlingen negatief duiden.

1.3. Voorbeelden van pestgedrag:

Pestgedrag heeft tot doel om de ander naar beneden te halen en/of macht over die ander uit te oefenen.

Verbaal:

- Vernederen
- Schelden
- (Be)dreigen
- Belachelijk maken,
- Uitlachen
- Bijnaam geven die als negatief ervaren wordt
- Roddelen

4

Fysiek:

- Trekken en duwen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen
- Een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen,
- De doorgang versperren
- Klemzetten
- Een kind dwingen om persoonlijk bezit af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten
- Spugen
- Een ander kind bewust blijven aankijken/ volgen met de ogen

Isolatie:

- Een kind niet (laten) uitnodigen voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Een kind uitsluiten van activiteiten
- Een kind structureel negeren

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken
- Beschadigen
- Kapotmaken

1.4. Digitaal pesten:

Leerkrachten dienen ook alert te zijn op nieuwe pestvormen. Een pestvorm die sinds enige jaren voor veel kinderen bedreigend is, is het zogenaamde digitaal pesten. Kinderen pesten elkaar via sociale media. Er wordt gescholden en bedreigd. Veel kinderen praten hier niet over met anderen. Ouders houden soms onvoldoende toezicht op het gedrag van hun eigen kind en dat van anderen op digitale middelen. Leerkrachten hebben minder of geen zicht op het gebruik hiervan buiten schooltijd, maar worden wel geconfronteerd met de gevolgen. Het is daarom zaak om in geval van digitaal pesten in een zo vroeg mogelijk stadium als ouders en leerkracht contact te leggen om gezamenlijk het probleem aan te kunnen pakken.

Kortom: De verschillende vormen van pesten komen bij digitaal pesten nog dringender tot uiting. Het heeft ernstige gevolgen voor het dagelijks functioneren van de kinderen.

Aanpak: De aanpak is beschreven in de leerlijn 'Digitale geletterdheid'

2. De betrokkenen

2.1. Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden, doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er al sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan uiten en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Er zijn dus helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen. Ten diepste gaat het om machtsstrijd waarbij de pester inspeelt op de zwakke plek(ken) van het slachtoffer.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en/of stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

2.2. De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten uit de groep. (Ook taalzwakke kinderen kunnen echter pesten) Daardoor kunnen ze het zich permitteren zich agressiever op te stellen. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af op een negatieve manier. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee in hun pestgedrag richting het slachtoffer. Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die zwijgend wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: "je bent vóór of je bent tegen me". Hier gaat een grote dreiging van uit naar de omgeving van de pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan zelf gepest te worden.

Juist de pesters stralen deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend; hij ziet zichzelf als een slimme durfal die dat de andere kinderen bij herhaling laat merken.

Het komt ook voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten. Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag.

Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben pesters vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

2.3. De meelopers en de zwijgende middengroep

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken of willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee-pestten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en minder verantwoordelijk voor wat gebeurt. Alles wat in een groep gebeurt, laat het individueel denken en de individuele verantwoordelijkheid achter zich en kan zo leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

Het heeft zin om als groep tegen het pesten op te staan cq. tegen pesten te ageren. Zodra andere kinderen (massaal) het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Met name de opstelling van de meelopers verandert dan door het duiden van het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. De kans is groot dat het pesten dan in elk geval minder wordt of verdwijnt. Meelopers horen ook in die veranderde situatie graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen een belangrijke rol.

2.4. De ouders

Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar één ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Mar het is juist goed dat ze melding doen bij de school.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas. Het is ook voor ouders van kinderen die niet direct betrokken zijn bij het pesten van belang dat zij melding doen bij de school.

3. Te verwachten (mogelijke) problemen bij de aanpak van pesten

3.1. Bij het gepeste kind

- Een gepest kind schaamt zich vaak en voelt zich minder dan anderen. (beschadigd zelfbeeld)
- Veel gepeste kinderen doen er uiteindelijk het zwijgen toe en vereenzamen.
- De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als vergelding kan er namelijk in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.
- Een probleem dat later kan ontstaan is het moeite hebben met het functioneren in de maatschappij.
- Verder kan de wil om te 'overleven' verdwijnen.

3.2. Bij de pester:

- De pester zelf ziet zijn machtsspel bedreigd. Dit zal hij ten koste van alles proberen te voorkomen, desnoods door nog heviger en tevens meer geniepig pestgedrag.
- Een probleem dat later kan ontstaan, is het moeite hebben met het functioneren in de maatschappij.
- De (hele) omgeving van de pester keert zich tegen de hem/haar.

3.3. Bij de directe omgeving:

- Het ontstaan van twee groepen, waarvan de ene groep voor het gepeste kind is en de andere groep voor de pester. Deze partijdigheid kan de groepsvorming in een klas nadelig beïnvloeden.
- Het ontstaan van een schuldig gevoel bij de meelopers dat ze niet opgekomen zijn voor het slachtoffer.

3.4. Bij de ouders:

- Ouders willen/kunnen de onaanvaardbare rol, die hun kind in het geheel heeft niet plaatsen en/of als fout erkennen. (Ouders hebben niet altijd de juiste en volledige informatie.)
- Ouders gaan zelf voor rechter spelen.
- Ouders gaan het probleem na erkenning uitvergroten.
- Ouders moedigen fysiek geweld aan.

3.5. Bij de leerkracht:

- Leerkrachten kunnen het pestgedrag onvoldoende signaleren en hebben te weinig kennis van het probleem, terwijl ze toch willen handelen.
- Leerkrachten nemen het probleem niet serieus nemen en gaan teveel relativeren.

4. Uitgangspunten bij ons anti pest protocol

De uitgangspunten baseren we op onze missie, visie en kernwaarden. We benoemen er vier:

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daaromheen, de leerkrachten en de ouders.
2. De school heeft de verplichting zich in te spannen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en andere betrokkenen moeten tijdig alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en andere betrokkenen duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de afspraken uit dit anti-pestprotocol uit.

5. Het antipest protocol van onze school

5.1. De inhoud van ons protocol:

Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, de ouders en andere betrokken bij de school waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken. De Koningin Julianaschool wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat onze school en allen die daarbij betrokken zijn expliciet stelling nemen tegen pestgedrag, door preventief handelen pestgedrag willen voorkomen en concrete maatregelen nemen indien pestgedrag toch voorkomt binnen de school en/of de samenleving.

5.2. De inhoud van ons protocol:

De groepsleerkracht neemt de volgende maatregelen om pestgedrag te voorkomen:

- Duiden van pestgedrag en er stelling tegen te nemen in situaties waarin pesten niet voorkomt, maar waarin het wel ter sprake gebracht kan worden.
- Bespreken van de antipestregels in de groep door de antipestcoördinator (na de zomer) en de leerkracht (na de kerst).
- Iedere week is er structureel tijd ingeroosterd voor 'Kwink', een methode die gericht is op het ontwikkelen van de sociaal emotionele vorming. In elke groep is op het lesrooster terug te vinden op welk tijdstip in de week tijd is vrijgemaakt om structureel aandacht te geven aan plagen, pesten en de sociaal-emotionele ontwikkeling in het algemeen. (Afhankelijk van de sociale vaardigheden van de groep)
- Binnen de lessen van de methode 'Wonderlijk gemaakt', wordt naast seksuele vorming onder andere aandacht gegeven aan het begrip weerbaarheid.
- Als er aanleiding toe is, besteed dan nogmaals expliciet aandacht aan pestgedrag in een klassikaal gesprek.
- Spreek leerlingen altijd aan op hun gedrag.
- Benoem naar de leerlingen mogelijkheden om (anoniem) via de 'brievenbus pestgedrag te melden.
- Sta ook open voor meldingen van ouders/verzorgers en stel ouders/verzorgers op de hoogte van deze mogelijkheid.
- Laat merken dat de school pesten altijd als een probleem ziet en het niet accepteert.
- Laat merken dat jij als leerkracht serieus omgaat met pestgedrag.
- Werk aan een positieve sfeer in de groep en benoem/waardeer sociaal wenselijk gedrag.
- Organiseer activiteiten in het kader van groepsvorming, met name in de gouden weken na de zomervakantie en in de zilveren weken na de kerstvakantie.
- Breng in kaart welke kinderen/groepen in aanmerking komen voor een SOVA en/of weerbaarheidstraining.

5.3. De procedure:

Indien er pestgedrag wordt gesignaleerd, wordt de volgende procedure in werking gesteld:

5.3.1. Incidenteel pestgedrag:

- Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep, wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar dient regelmatig te worden herhaald om controle te houden over het gedrag. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in het groepsplan.
- Als er sprake is van incidenteel pestgedrag buiten de groep, wordt dit gemeld bij de verantwoordelijke groepsleerkracht en bij één van de interne vertrouwenspersonen in de school.
- Als er sprake is van incidenteel pestgedrag op het plein, registreert de verantwoordelijke pleinwacht dat in de pleinwachtmmap. Ook dit wordt gemeld bij de verantwoordelijke groepsleerkracht en bij de interne vertrouwenspersonen.
- Als er sprake is van incidenteel pestgedrag worden ouders daarvan telefonisch op de hoogte gesteld.

Wat de pleinwachtmmap betreft:

- Voor de middenbouw ligt deze op de kast in de kleine gemeenschapsruimte
- Voor de bovenbouw ligt deze in het kopieerhok
- De hoofdpleinwacht noteert altijd iets over de pleinwacht van de betreffende dag. Indien er geen bijzonderheden zijn, kan dit met een krul volstaan.

5.3.2. Herhaald pestgedrag

Indien er sprake is van herhaald pestgedrag, schakelt de leerkracht de anti-pestcoördinator in. De groepsleerkracht nodigt, mede namens de anti-pestcoördinator, de ouders van de pester uit voor een gesprek op school. Ook de pester zelf zit bij het gesprek.

Aan het eind van dit gesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd in een verslag. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. De ouders en de intern begeleider krijgen een kopie van dit verslag. Het verslag wordt in Parnassys gehangen.

Tijdens het gesprek wordt het kind gevraagd om mee te denken over wat een goede oplossing zou zijn. Gedacht kan worden aan:

1. Een boek lezen over pesten;
2. Het overschrijven van een brief van een gepest kind;
3. Een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven;

In het verslag wordt tevens een afspraak opgenomen voor een vervolggesprek met de ouders. De ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken. De anti-pestcoördinator zorgt dat iedereen op de hoogte is, zodat iedereen alert kan reageren.

5.3.3. Blijvend pestgedrag

Indien het pestgedrag zich blijft herhalen, volgt er een gesprek tussen de directeur en de ouders van de pester. Ook de anti-pestcoördinator en de groepsleerkracht van de pester zijn bij dat gesprek aanwezig. In uitzonderlijke gevallen kan jeugdzorg worden ingeschakeld of kan tot schorsing worden overgegaan.

6. Op weg naar een veilige school: een vijfsporenaanpak

6.1. Op weg naar een veilige school

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in het geval van pestgedrag duidelijk te beschrijven wat er gebeurt en wat er wordt gedaan aan de behandeling van dit probleem. Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen voor het pedagogisch handelen.

De school staat open om naar de problemen van de leerlingen te luisteren. Er is de mogelijkheid voor leerlingen (maar ook ouders) om pestgedrag te melden. Dit kan pestgedrag zijn dat de leerling zelf treft of pestgedrag dat leerlingen naar anderen signaleren. De mogelijkheid moet bestaan dit zowel openlijk als anoniem te doen en zowel bij de eigen leerkracht als bij een andere leerkracht. Een andere mogelijkheid biedt de brievenbus in de grote hal. Deze brievenbus is afgesloten en wordt beheerd door de vertrouwenspersonen op school. Geheimhouding is bij elke melding gewaarborgd.

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol en betreft de gepeste leerling, indien mogelijk, in de keuzes die gemaakt worden. De leerkracht maakt helder en duidelijk dat het ongewenste gedrag niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt met de pester en zijn ouders en spreekt ook met de zwijgende middengroep en de meelopers.

6.2. Hulp aan het gepeste kind

Begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind kan zich eenzaam en slachtoffer voelen en heeft recht op zorg vanuit de school. De hulp aan het gepeste kind kan er zijn in de vorm van adviezen of (in sommige gevallen) het volgen van een sociale vaardigheidstraining. Naast het voorkomen van nieuw pestgedrag wordt er ook gekeken naar het verwerken van de ervaringen. Dit kan gebeuren door:

- Gesprekken tussen de leerkracht en het kind. Naast incidentele momenten kunnen ook vaste gesprekken worden gepland waarin het kind gevraagd wordt naar de vooruitgang. Het doel is zowel het signaleren van nieuwe problemen als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld onder en buiten schooltijd. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de ervaringen van zich af te schrijven of te tekenen.
- SOVA-training/weerbaarheidstraining via school of eventueel via het samenwerkingsverband.

6.3. Hulp aan de pester

Ook pesters hebben recht op hulp, zij zijn namelijk niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar hulp bij nodig. De hulp aan de pester kan er zijn in de vorm van sociale vaardigheidstraining of een cursus in het omgaan met agressie. Die hulp kan bestaan uit de volgende punten:

- Een gesprek waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school en welk gedrag wel gewenst is. Van zo'n gesprek wordt een schriftelijk verslag van gemaakt.
- Een aantal vervolgesprekken onafhankelijk van de ontwikkelingen wat betreft het pesten waarin het gedrag besproken wordt.
- Een duidelijke passende straf die volgt als het pestgedrag toch weer voorkomt.

- Pestgedrag wordt binnen het team gemeld zodat iedereen alert kan reageren.
- SOVA-training kan via de school of via het samenwerkingsverband geregeld worden.

6.4. Hulp aan de groep in zijn geheel

Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Dit in beweging brengen kan door zowel leerkracht als de ouders met de kinderen te laten praten over hun rol. Dit is iets wat op school in de groep elke week structureel plaats dient te vinden. Verder kan het volgende in gang gezet worden, eventueel met ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband:

- Groepsarrangement
- Traject meidenvenijn
- Extra SOVA-lessen

6.5. Hulp aan de ouders

Hulp aan de ouders kan er zijn door het verstrekken van achtergrondinformatie en adviezen. In veel gevallen heeft het meerwaarde om dit in een gesprek te doen. De hulp aan ouders/verzorgers kan op de volgende wijze vorm gegeven worden:

- Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind, waarbij gedacht kan worden aan het aanbieden van SOVA-training, weerbaarheidstraining e.a.
- De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont en dat daar iets aan gedaan moet en ook kan worden.
- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij merken dat er een kind gepest wordt. Praten over pesten is fundamenteel anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden. De leerkracht informeert hen erover.
- Er kan een ouderavond voor de betrokken groep worden georganiseerd, waarbij de ouders actief betrokken worden in het beschrijven van de signalen, de oorzaken en de mogelijke oplossingen.

13

6.6. Hulp aan de leerkracht

in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden.

- Contact met vertrouwenspersoon,
- Adviezen door de anti pestcoördinator
- Kennis verwerven inzake groepsdynamiek

6.7. Vertrouwenspersoon

Als er sprake is dat leerlingen gepest worden, dan is de eerste weg van de leerlingen en de ouders naar de groepsleerkracht. Daarnaast hebben we binnen de school een vertrouwenspersoon aangesteld waar de leerlingen hun verhaal kwijt kunnen.

7. De rol van de anti-pestcoördinator (in deze tabel APC)

We geven deze rol duiding in onderstaand stappenplan:

		Rol leerkracht	Rol APC
Stap 1	Het slachtoffer maakt melding van pesten bij de leerkracht en/of een vertrouwenspersoon.	De leerkracht gaat het gesprek aan met het slachtoffer.	
	Gesprek met de pester.	De leerkracht gaat het gesprek aan met de pester	
	Registreren	Registreren van gevallen in Parnassys / Pleinwachtmap	De leerkracht licht de APC in.
Stap 2	Gesprek met slachtoffer en pester	De leerkracht gaat het gesprek met beiden (pester en slachtoffer) aan en registreert in ParnasSys.	De APC ondersteunt de leerkracht (Waar heeft de leerkracht behoefte aan?). Ouders worden door de leerkracht op de hoogte gebracht.
Stap 3	Er volgt geen verbetering in het pestprobleem.	De leerkracht nodigt ouders en kind(eren) uit op school.	De APC houdt contact met de leerkracht en volgt het proces. Er volgt een oudergesprek met beide ouderparen. De APC is bij het gesprek aanwezig. De gesprekken worden afzonderlijk gevoerd.
Stap 4a	Er volgt verbetering	Evaluatie verbeterplan (met de APC)	Er volgt een gezamenlijk afsluitend gesprek met de ouders.
Stap 4b	Er volgt geen verbetering.	Evaluatie verbeterplan (met de APC). Registratie in Parnassys.	De APC/leerkracht licht de directie/teamleider in. De directie/teamleider voert een oudergesprek. Externe hulp wordt ingeschakeld na overleg met de ouders, de leerkracht en de directeur.
Stap 5	Als het bovenstaande geen resultaat oplevert, dan worden vervolgstappen genomen Dit gaat in overleg tussen directie, ouders, APC en leerkracht.		

8. De regels van het anti-pestprotocol

De hoofdregel luidt: Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het nooit geheimhouden!!

De regels voor kinderen, leerkrachten en ouders (geldend op school en daarbuiten) zijn:

1. Ik accepteer de ander zoals hij is.
2. Ik los ruzie op door te praten en als het nodig is, ga ik naar de leerkracht.
3. Ik vertel het direct aan de leerkracht als ik zie dat een medeleerling gepest wordt.
4. Ik zorg ervoor dat nieuwkomers zich welkom voelen op school en in de groep.
5. Ik neem altijd het initiatief om een ruzie uit te praten en eventueel vraag ik advies aan de leerkracht.
6. Ik laat aan anderen merken dat iedereen gelijk is.
7. Ik maak altijd duidelijk dat iedereen welkom is en mee mag doen bij activiteiten die we op school doen.
8. Ik zorg goed voor mijn eigen spullen en zeker voor die van een ander.
9. Ik blijf van de spullen van een ander af, als ik geen toestemming heb om die te gebruiken.
10. Ik gebruik de echte voornaam van mijn medeleerlingen als ik hen aanspreek.
11. Ik maak soms plezier met een ander, maar lach een ander nooit uit.
12. Ik praat altijd positief over mijn medeleerlingen.
13. Ik sta voor alle leerlingen klaar en maak geen onderscheid.
14. Ik zorg dat de leerkracht (of de pleinwacht) het direct te weten komt, als ik zie dat er ruzie is of dat er gepest wordt.
15. Ik ga met de ander om, zoals ik zelf behandeld wil worden.

9. De adviezen

9.1. Adviezen aan ouders van meelopers en zwijgende middengroep:

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen of het kan ook uw kind zijn die pest.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Weet wat uw kind op digitale media doet.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over hoe leerkrachten ervaren worden. Vraag hen ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe informatie over pesten aan uw kind; wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind wat een goede manier is om voor zichzelf en anderen op te komen en grenzen aan te geven.

9.2. Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Keur uw kind niet af, maar het gedrag. Elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed aandacht aan uw kind.
- Als uw kind al lange tijd pest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, zoek informatie over pesten op.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht, interen begeleider of anti pest coördinator kunnen u helpen met het maken van een afspraak om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.

16

9.3. Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Als pesten niet op school gebeurt, maar daarbuiten, kunt u de ouders van de pester contacten en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat en op digitale media veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.
- Wanneer het pesten op school plaats vindt dient u dit met de leerkracht te bespreken. Bij aanhoudende problemen kunt u ook u bij de vertrouwenspersonen van de school terecht.
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, zoek (samen met uw kind) informatie op over pesten.
- Ouders vertellen aan hun kind dat de leerkracht van de problematiek op de hoogte is
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het wijs zal aanpakken.
- Help het kind zijn zelfrespect terug te krijgen. (Samen dingen ondernemen)
- Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin het goed is en kan uitblinken.

- Wordt uw kind op een club gepest door leeftijd- of klasgenoten, vraag dan de leiding aan het pesten aandacht te besteden en met de kinderen te bespreken dat ieder kind op de club veilig moet zijn.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: 'Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?'. Een positieve van vragen is bijvoorbeeld: 'Hoe ging het vandaag tussen jou en je klasgenoten?'
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven of tekenen wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het uiten van emoties maar helpt om de ontstane situatie te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de intern begeleider kan u helpen met het maken van een afspraak om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.

Bijlage 1: Websites

<https://chrisvoorkom.nl/> voor kinderen, ook info voor andere soorten geweld

<https://www.nji.nl/pesten> theorie voor ouders, leerkrachten incl. tips en arrangementen

<https://www.pestweb.nl/> voor kinderen

<https://www.stoppestennu.nl/> kenniscentrum

<https://praktijkdesleutel.com/> trainingscentrum voor kinderen

Bijlage 2: Functieomschrijving anti pest coördinator (APC):

- Fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen in het kader van het antipestbeleid.
- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- De coördinatie van het anti-pestbeleid van de school.

18

Verder:

- * De APC-er is tweejaarlijks betrokken bij het actualiseren van het anti-pestprotocol.
- * De APC-er geeft jaarlijks nieuwe input op de teamvergaderingen.
- *De APC-er geeft voorlichting in de groepen over de rol en verantwoordelijkheid van zijn/haar taak en stelt het thema pesten aan de orde in de groepen.
- *De APC-er brengt het thema pesten eventueel in op een ouderavond en geeft voorlichting wat er preventief wordt gedaan om pesten tegen te gaan.